

Margita Hanischová, rozená Hinková, se narodila roku 1934 v Tanvaldu do sudetoněmecké rodiny. Přestože vyrůstala za války, ji samotnou příliš nepostihla. Ale nevzpomíná na ni v dobrém:

„Válka je nejhorší věc na světě. To ze sousedů se stávají nepřátelé.“ „Všecko se rozstřílí, poničí“ „lidi přijdou o život, je to hrozný“

Po válce mělo být německé obyvatelstvo odsunuto, ale její rodiny se to naštěstí nedotklo.

„Tím, že můj táta dělal ve skle, a ono přeci jenom Češi co seděli na těch úřadech si uvědomovali, když (všecko) všecky vyhoděj, tak co s tím průmyslem, co bude“

Raději se však na odsun také připravovali.

„Moje maminka taky vážila, kolik váží peřina, co bysme, já ještě mám bratra, ten je stejně starý jak já, co bysme unesli“

Ne všichni měli takové štěstí, jako rodina paní Hanischové, a museli tak své domovy opustit.

„To přišli pak Češi z vnitrozemí“ Němci museli pryč, tak oni si šli po vesnici, vyhlídli si barák a co ti Němci měli, co neunesli, to všecko dostali, to všecko měli“

Kromě nejistoty, ve které po válce žili, bylo na sudetské Němce uvaleno také mnoho restrikcí.

„Na halenkách jsme měli přiřítou bílou pásku“ „aby hned na silnici bylo vidět kdo je Čech a kdo je Němec“ „Němci nesměli jsme jet vlakem, nesměli jet autobusem, jenom pěšky. Prostě byla přísná diskriminace, i když ty lidi, co tu žili, za tu válku nemohli“

Německé děti také rok nesměly chodit do školy, a tak si museli počkat až na září 1946, kdy jim bylo umožněno opět docházku nastoupit. Tentokrát však ve škole české.

„Tam nás pan učitel posadil do lavic, nic jsme nerozuměli, no ale mezi dětma jsme se všecko naučili“

Na otázku, jestli se cítí více Češkou, nebo Němkou, nám Margita Hanischová odpověděla, že spíše Němkou. Ovšem názorové „evropanství“ nezapře:

„V dnešní době už to je všecko jedno. Jestli jsem Češka, jestli jsem Němka, jestli jsem Ruska. Vždycky záleží na tom člověku, jak se chová k druhým.“

Dodnes také doma s rodinou mluví německy. Seznámila nás dokonce s místním starým nářečím, které se nazývalo „paurisch“ [pauriš]:

„Jako když se řekne pojď sem, ko' moch hár. Jako německy by bylo kom her, a v nářečí je komoch hár.“

Paní Hanischová prožila spokojený, apolitický život na Jablonecku, plný sportu a horské turistiky. Současným největším koníčkem paní Margity je ovšem její milovaná široká rodina zahrnující třiadvacet členů. Na konci rozhovoru nám s úsměvem kladla na srdce:

„Sportovat a nepít alkohol. Říká se: alkohol je metla lidstva. A je to pravda“